

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Europos sąjungos gairės dėl konsulinei veiklai vadovaujančios valstybės koncepcijos įgyvendinimo

(2008/C 317/06)

Įvadas

1. Atsižvelgiant į 2006 m. birželio 16 d. ES piliečių konsulinės apsaugos trečiojoje šalyje Tarybos gaires (išnaša: dokumentas 10109/2/06 REV 2) ir PSK patvirtintą dokumentą 10715/07 šiomis gairėmis siekiama įgyvendinti 2007 m. birželio 18 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos išvadas, kuriose siekiama „sustiprinti ES valstybių narių konsulinį bendradarbiavimą įgyvendinant konsulinei veiklai vadovaujančios valstybės koncepciją“. Šiose išvadose numatyta, kad „didelio masto konsulinės krizės atveju, nepažeisdama pagrindinės valstybių narių pareigos apsaugoti savo piliečius, vadovaujanti valstybė sieks užtikrinti, kad visiems Europos Sąjungos piliečiams būtų suteikta pagalba, ir koordinuos valstybių narių veiksmus krizės vietoje“.
2. Šios gairės parengtos įgyvendinant Europos bendrijos steigimo sutarties 20 straipsnyje numatytą įsipareigojimą ir vykdant Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnyje numatytas bendradarbiavimo užduotis. Valstybė narė savanoriškai prisiima vadovaujančios valstybės vaidmenį, o visos valstybės narės aktyviai ją remia bei dalyvauja. Visais atvejais kitos valstybės narės toliau stebi atitinkamoje šalyje esančių jų piliečių padėtį, keičiasi informacija ir situacijos įvertinimais, o prireikus suteikia paramą ir papildomus išteklius.
3. Pagal PSK patvirtintą dokumentą 10715/07, pasibaigus bandomajam laikotarpiui, kurio metu visų pirma turi būti surengtos naujos pratybos, remdamosi konkrečia patirtimi valstybės narės išnagrinės galimybę šią sistemą įteisinti teisiniu sprendimu.
4. Šiomis gairėmis jokių būdu nedraudžiamos kitų rūšių bendradarbiavimo ar veiksmų koordinavimo iniciatyvos, atsižvelgiant į konkrečias situacijas, kurios gali susidaryti didelio masto konsulinės krizės trečiojoje šalyje atveju.
5. Šios gairės nėra teisiškai privalomos ir skirtos tik valstybėms narėms, Europos Komisijai ir Tarybos generaliniam sekretoriatui. Jos skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

1. Vadovaujančios valstybės paskelbimas

- 1.1. Valstybė narė, pageidaujanti prisiimti vadovaujančios valstybės užduotis trečiojoje šalyje, apie tai praneša per COREU sistemą. Vietos koordinavimo posėdyje su šiuo pageidavimu supažindinamos trečiojoje šalyje esančios atstovybės ir įstaigos.

- 1.2. Jei dvi valstybės narės pageidauja bendrai prisiimti vadovujančios valstybės užduotis trečiojoje šalyje, jos apie tai bendrai praneša per COREU sistemą. Kai yra daugiau nei viena vadovaujanti valstybė, atitinkamai pasidalijamos pareigos ir aiškiai apibrėžiama koordinavimo tvarka.
- 1.3. Jei per 30 dienų kita valstybė narė nepareiškia prieštaravimo per COREU sistemą ir atitinkama valstybė narė per šią sistemą neatsisako šios užduoties, paskelbiama, kad ta valstybė narė yra vadovaujanti valstybė atitinkamoje trečiojoje šalyje.
- 1.4. Trečiųjų šalių, kuriose valstybė narė gali prisiimti vadovujančios valstybės vaidmenį, sąrašą Tarybos generalinis sekretoriatas atnaujina, kai tik pranešama apie vadovujančios valstybės paskelbimą arba atsisakymą ja būti. Šis sąrašas skelbiamas SITCEN tvarkomoje konsulinių reikalų tinklavietėje ir reguliariai išplatinamas valstybėms narėms.
- 1.5. Didelio masto konsulinės krizės trečiojoje šalyje atveju, kai jokia valstybė nėra pasiskelbusi vadovaujanti valstybe, viena ar kelios valstybės narės gali nedelsiant imtis šios užduoties, jei jos apie tai praneša per COREU sistemą ar naudodamos kitas atitinkamas priemones. Pagal 2.2 punktą valstybės narės gali atvesti pasiūlymą dėl vadovujančios valstybės.

2. Vadovujančios valstybės užduotys

2.1. Vadovujančios valstybės užduotys yra šios:

- a) Nesant krizinės situacijos, vadovaujanti valstybė per akredituotos atstovybės ar įstaigos trečiojoje šalyje vadovą ir bendradarbiaudama su Europos Sąjungai pirmininkaujanti valstybe koordinuoja tinkamiausias parengiamąsias priemones. Vadovaujanti valstybė parengia 3.1 punkte nurodytų asmenų, kurie gali pasinaudoti pagalba, evakuacijos planą ir su juo supažindina valstybių narių atstovybes ir Komisijos delegaciją.
 - b) Didelio masto konsulinės krizės atveju vadovaujanti valstybė turi įgyvendinti pagalbos priemones, skirtas 3.1 punkte nurodytiems asmenims, kurie gali pasinaudoti pagalba. Vadovaujanti valstybė praneša su krize susijusioms valstybėms narėms apie padėties raidą. Vadovujančios valstybės atstovybės ar įstaigos vadovas turi vietoje sudaryti palankesnes sąlygas valstybių narių, pagal 5.2 punktą suteikusių papildomų priemonių — personalo, finansinių išteklių, įrangos ir medicininės pagalbos komandų, bendradarbiavimui krizės vietoje. Be to, vadovujančios valstybės atstovybės ar įstaigos vadovas atsako už pagalbos, susirinkimo ir prirėkus evakuacijos į saugią vietą veiksmų koordinavimą ir vykdymą pasinaudojant atitinkamų valstybių narių parama.
- 2.2. Jei, vadovujančios valstybės manymu, būtina evakuoti 3.1 punkte nurodytus asmenis, kurie gali pasinaudoti pagalba, ji apie tai praneša atitinkamoms valstybėms narėms vietos lygiu ir sostinėse. Atitinkamos valstybės narės praneša vadovujančiai valstybei apie jų nacionalinį požiūrį į evakuaciją ir norą pasinaudoti vadovujančios valstybės pagalba šioje srityje ar ja nepasinaudoti. Jei valstybė narė atsisako pasinaudoti šia pagalba, ji prisiima atsakomybę už savo piliečių ir kitų asmenų, galinčių pasinaudoti jos konsuline pagalba, apsaugą. Jos piliečiai ir kiti asmenys, galintys pasinaudoti jos konsuline pagalba, turi teisę, taikant nediskriminavimo principą, pasinaudoti vadovujančios valstybės pagalba. Vadovaujanti valstybė neatsako už valstybės narės sprendimo atsisakyti pasinaudoti vadovujančios valstybės pagalba galimas pasekmes.
 - 2.3. Asmenys, kurie gali pasinaudoti pagalba, evakuojami savanoriškumo pagrindu. Evakuacijos atveju vadovaujanti valstybė yra atsakinga už evakuotus asmenis tik tol, kol jie atvyksta į vadovujančios valstybės paskirtą saugią vietą. Nugabenti evakuotus asmenis į kitą vietą, nei paskirta saugi vieta, nėra vadovujančios valstybės užduotis.
 - 2.4. Tuo atveju, kai, priešingai nei kitos valstybės narės, vadovaujanti valstybė mano, jog dar nereikia pradėti evakuacijos, ji turi kiek įmanoma teikti pagalbą ir koordinuoti paramos veiksmus, kurių imasi kitos valstybės narės.

3. Asmenys, kurie gali pasinaudoti pagalba

- 3.1. Visi asmenys, kurie turi teisę pasinaudoti savo valstybės narės konsuline pagalba, gali prašyti vadovujančios valstybės pagalbos.

4. Keitimasis informacija ⁽¹⁾

- 4.1. Kad vadovaujanti valstybė galėtų užtikrinti tinkamą 2.1 punkte apibrėžtų savo užduočių vykdymą, valstybės narės pateikia tik šių užduočių vykdymui būtina (būtiną žinoti) informaciją, kuri visų pirma apibrėžta 2006 m. birželio 16 d. gairių I, II ir III prieduose.
- 4.2. Vadovaujanti valstybė įsipareigoja šią informaciją naudoti tik vykdydama užduotis, kurios jai tenka kaip vadovaujančiai valstybei.
- 4.3. Akredituotos atstovybės ar įstaigos trečiojoje šalyje vadovai bendrai sutarta tvarka šią informaciją vietos lygiu pateikia vadovaujančios valstybės atstovybės ar įstaigos vadovui.
- 4.4. Tuo atveju, kai valstybė narė nėra paskyrusi akredituotos atstovybės ar įstaigos trečiojoje šalyje vadovo, ji būtina informaciją vadovaujančiai valstybei perduoda bendrai sutarta tvarka.
- 4.5. Jei valstybė narė vadovaujančiai valstybei neperduoda informacijos arba tos informacijos nepakanka, tai gali turėti neigiamą poveikį vadovaujančios valstybės galimybei vykdyti 2.1 punkte apibrėžtas savo užduotis. Tokiu atveju vadovaujanti valstybė su pagalba susijusias užduotis vykdo apsiribodama turima informacija.

5. Prisdėjimas prie vadovaujančios valstybės užduočių vykdymo

- 5.1. Atsižvelgiant į Europos solidarumo principą ir į tai, kad pirmiausia pačios valstybės narės privalo užtikrinti savo piliečių apsaugą, valstybės narės prisideda prie to, kad vadovaujančios valstybės užduotys būtų tinkamai vykdomos.
- 5.2. Remdamasi tuo, vadovaujanti valstybė krizės atveju gali paprašyti kitų valstybių narių savanoriškai suteikti logistines priemones ir žmogiškuosius išteklius. Valstybių narių atstovai, pasitelkdami nacionalines reagavimo į krizes komandas, gali vadovaujančiai valstybei suteikti paramą vietoje. Vadovaujanti valstybė taip pat gali pasinaudoti kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, Bendrijos civilinės saugos mechanizmu, Tarybos generalinio sekretoriato krizių valdymo struktūromis, ir Europos Komisijos vietos delegacijos logistine parama. Vadovaujanti valstybė ir atitinkama Komisijos delegacija turi susitarti dėl Komisijos vaidmens planavimo etape. Komisijos personalas nevykdo konsulinių užduočių.
- 5.3. Vadovaujanti valstybė pateikia valstybėms narėms išlaidų, kurias patyrė ji pati ir 5.2 punkte nurodytos pagalbos teikiančios valstybės, finansinę ataskaitą.
- 5.4. Vadovaujanti valstybė gali paprašyti valstybių narių kompensuoti išlaidas, kurias ji patyrė vykdydama savo užduotis. Esant prašymui kompensuoti, valstybės narės kompensuoja išlaidas, kurias vadovaujanti valstybė patyrė vykdydama užduotis, proporcingai pagal asmenų, kuriems suteikta pagalba, skaičių. Šis įnašas nustatomas prireikus atskaičius 5.2 punkte nurodytas jų išlaidas. Pagal Sprendimą 95/553/EB dėl Europos Sąjungos piliečių gynybos, vykdomos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų valstybės narės gali pareikalauti, kad remiantis įsipareigojimais kompensuoti išlaidas, kuriuos kiek įmanoma surenka vadovaujanti valstybė pagalbos teikimo metu, išlaidas kompensuotų asmenys, kuriems suteikta pagalba.
- 5.5. Jei vadovaujančios valstybės pagalba pasinaudojęs asmuo reikalauja padengti nuostolius, patirtus vadovaujančiai valstybei vykdančiam su pagalba susijusias užduotis, vadovaujanti valstybė ir to asmens valstybė narė konsultuojasi ir numato papildomus veiksmus pagal jų teisę ir vidaus procedūras bei pagal tarptautinę teisę.

6. Platinimas

- 6.1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad visi asmenys, kurie turi teisę pasinaudoti jų konsuline pagalba, susipažintų su šiomis gairėmis, visų pirma tinklavietėse, kuriose pateikiami patarimai keliaujančiams.

⁽¹⁾ Tvarbant asmens duomenis, renkamus ir registruojamus taikant šias gaires, taikomos atitinkamos ES taisyklės, visų pirma Tarybos ir Europos Parlamento Direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.